

Дисциплинанын аталышы, коду: Б.2.3 Экология

Лектор	Кермалиев Рахат Сүюнбекович
Байланыш маалымат:	Каб.№103; жумушчу тел. 0312*325120; уюл. тел. 0502*070970
Кредиттердин көлөмү:	2-кредит
Убактысы:	1 - семестр 2019 ж
Курстун максаты жана милдеттери	<p>Бул окуу курсунун негизги максаты – студенттерге экологиялык көз карашты калыптандырып жана аны өнүктүрүү болуп саналат. Ошону менен бирге угуучу жаратылыштагы айлана чөйрөнү коргоп, өзүнүн жашоосунда жана кесипкөйлүгүндө коомдогу жаны механизмдерин колдоонуга умтулуш керек.</p> <p>Курстун милдеттери:</p> <ul style="list-style-type: none">• Болочок адистерге жаратылыш жана социалдык чөйрөнүн озгочолуктору жонундо системалык билимдерди билимдерди беруу.• Аларды технологияларды жана керектоолорду айлана-чөйрөнүн тен салмактуулугун аларды сактап калуу учун билуусун камсыз кылуу• Студенттерди коомдун жана жаратылыш компоненттеринин ортосундагы байланышты уйротуу, о.э коомдун онугушунун максатын жаратылыштын озгочолугун эске алуусун калыптандыруу.
Курстун муноздомосу	Окуутуунун негизги максаты студенттерде экологиялык ан-сезимди калыптандыруу, о.э аларды айлана-чөйрөнүн сапатынын жакшырышына салым кошууга угуттоо. Курс убагында озулорунун салымдарын кошууну уйротуу.
Пререквизиттер	Биология.математика, химия, физика курстары боюнча билимдердин жыйындысы экология курсун терен уйронууга оболго тузот.
Постреквизиттер	Курстун аягында студенттер биосфералык процесстердин алкагында экосистемалардын абалын моделдештируу жана баалоо багыттарын уйронуу жана кесиптик иш аракеттердин натыйжаларын аларга тийгизген таасирин прогноздоо билуу
Компетенциялар	<p>билуу:</p> <ul style="list-style-type: none">- негизги экологиялык терминдерди, зандорду, принциптерди;- айлана-чөйрөнүн абалына терс таасир тийгизчу процесстерди;- айлана-чөйрөгө жана адамдын ден соолугуна терс таасир тийгизчу булганыч заатарды;- айлана-чөйрөнүн сапатын баалоо, аны коргоо жолдору;- айлана-чөйрөнү коргоо боюнча закондор жана нормативдик документтер; <p>-айлана чөйрөнү коргоодогу экономикалык механизмдер</p> <p>Билуу керек:</p> <ul style="list-style-type: none">- Кыргызстандагы азыркы кездеги экологиялык абалын;-экологиялык глобалдуу проблемаларды жана аларды чечуу жолдорун;-жаратылыш ресурстарын туура пайдалануу принциптерин;- жаратылышты булгоочу булактар;

	<p>- айлана-чойрону коргоо боюнча мамлекеттик жана жергиликтүү иш-чараларды.</p> <p>Колдонууну билүү: жалпы экологиянын закон ченемдуулукторун айлана-чойрону булгоодон пайда болгон проблемаларды чечүүдө колдонуу</p>
Курстун саясаты	<p>1.Сабака кечикпоо.</p> <p>2.Сабакты калтырбоо.</p> <p>3.Сабак учурунда жана экзамен учурунда уюлдук телефонду колдонууга тыюу салынат.</p> <p>3.Сабакка активдүү катышуу</p> <p>4.Оз алдынча иштоо боюнча берилген тапшырмаларды оз убагында тапшыруу</p>
Сабак өтүү усулдары:	<p>Лекциялар</p> <p>Майда тайпалар менен иштоо</p> <p>Дискуссиялар</p> <p>Критикалык ойтолгоо стратегиялары</p> <p>Долбоордук иш-аракеттери</p>
Билимди козомолдоо калыптары	<ul style="list-style-type: none"> • Утурумдук козомол • Чектик козомол • Жыйнтыктоо козомолу
Адабият:	<p>Негизги</p> <p>1. Коробкин В.И., Передельский Л.В. Экология. 2013г</p> <p>2.Кулматов, Т.Н. Экология. Бишкек. 2012г</p> <p>3.Акимова Т.А., Хаскин В.В. Экология: М.: Юнити, 2015 г.</p> <p>4.Тихонов А.И. Экологиялык маселелер: Иваново, 2002г.</p> <p>Кошумча</p> <p>1. Реймерс Н.Ф. Экология. М.:2014г.</p> <p>2. Демина Т.А. «Экология, природопользование, охрана окружающей среды» М.: 2013г.</p> <p>3. Кыргызстандын Кызыл китеби.2012г</p> <p>4. Оторбаев К.О. «Экономика и охрана окружающей среды» Бишкек</p> <p>5. Горелов А.А. Экология – М.2008г</p>
ӨАИ	<p>Экосистеманы таап, муноздому берүү. Экосистемадагы элементтердин байланышын аныктоо</p> <p>Таблица тузуу «Тируу организмдердин ортосундагы карым-катнаштарды аныктоо жана классификациялоо»»</p> <p>Проект иштеп чыгуу: «Бишкек шаарындагы автоунаалардан чыккан зыяндуу заттардын тийгизген таасири».</p> <p>Проект иштеп чыгуу: «Кыргызстандагы коруктар»</p> <p>Проект: «Иссык-куль экосистемасынын азыркы экологиялык койгойлору».</p> <p>Проект «Жаратылышты когоодогу эл аралык байланыштардын мааниси».</p> <p>Проект «Экологиялык койгойлордуу чечүү жолдору».</p> <p>«Энергиянын альтернативдик булактарын колдонуу жолдору».</p> <p>(Доклад)</p> <p>Туруктуу онугуу концепциялары</p>
Пикирлер	

Календардык –тематикалык план

№	Убак-тысы	Тема	С А А Т	Адабият	Модулга даярдануучу суроолор
1	03.09. 04.09.	<u>МОДУЛЬ I.</u> Киришүү	2	Тизмеги менен тааныштыруу	Экология илиминин негизги түшүнүк аппараттын аныктоо
2	10.09. 11.09.	Заманбап экологиянын предмети	2	1.КоробкинВ 2.Передельский Л.В. Экология2007	- Экологиянын тарыхы. - Экология илим катары. - Көрүнүктүү экологдор. - Макроэкология.
3	17.09. 18.09.	Заманбап биосфера	2	3.Кулматов, Т.Н. Экология. Бишкек.2012	- Биосферанын концепциясы. - Глобалдык экосистема. - Биосферанын түзүлүшү. - Биосферанын функциялары.
4	24.09. 25.09.	Экологиялык системалар	2	3.Акимова Т.А., Хаскин В.В. Экология: М.: Юнити, 20014г.	- Жалпы мүнөздөмө. - Экологиялык системдердин түрлөрү. - Экологиялык пирамидалар. – Популяциялар.
5	01.10. 02.10.	Киши экологиянын объектиси	2	КоробкинВ.И Передельский Л.В.Экология 2013 2.Кулматов, Т.Н. Экология. Бишкек.2012г 3.Акимова	-Адам жаратылыштын бир түрү. -Эволюциянын негизги мүнөздөмөсү. -Глобалдык концепциянын эволюциясы. -Экологиялык факторлорунун адамга болгон таасири. -Эндозэкология.

6	08.10. 09.10.	Экология жана кишинин ден-соолугу	2	-Коробкин В. Передельский Л.В. Экология . 2007г -Кулматов, Т.Н. Экология. Бишкек.2012	-Жаратылыштын экологиялык шарттарынын кишинин саламаттыгына болгон таасири. –Коомдук-экологиялык шарттарынын кишинин саламаттыгына болгон таасири. -Кишинин тукумгуучулугу. -Ден-соолук жана тазалык.
7	15.10. 16.10.	Глобалдык экологиялык проблемалар	2	-Коробкин В Передельский Л.В. Экология . 2007г -Кулматов, Т.Н. Экология. Бишкек.2012 -Акимова Т.А., Хаскин В.В. Экология: М.: Юнити, 2014г	-Экологиялык көйгөйлөр. -Экологиялык көйгөйлөрдүн чыгышы. -Негизги экологиялык көйгөйлөр. -Адамзаттын өсүшү. -Техногендик булганычтар. -Аванын булганышы. -Буулануу эффектисинин күчтөнүүсү.
8	22.10. 23.10.	Жаратылыш ресурстарын рационалдуу пайдаланууда экологиялык принциптери	2	-Коробкин В Передельский Л.В. Экология 2013 -КулматовТ. Экология. Бишкек.2012	-Ресурс таануу. -Жаратылыш ресурстары. -Ресурстардын классификациясы. -Жаратылыш пайдалануу жана анын түрлөрү.
9	29.10. 30.10.	<u>МОДУЛЬ 2</u> Жаратылышты коргоо	2	-Коробкин В Передельский Л. Экология. 2014 -Кулматов, Т.Н. Экология. Бишкек.2012 -Акимова Т.А., Хаскин В.В. Экология: М.: Юнити, 2013г	-Биосфераны коргоо. -Геологиялык чөйрөнү коргоо. -Жер алдындагы жана жер үстүндөгү сууларды коргоо. –Химиялык булганычтардын концентрациясы.

10	05.11. 06.11.	Өндүрүштөгү жаратылыш пайдалануунун оптимаштыларуу	2	-Коробкин В. Передельский Л.В. Экология . 2007 -Кулматов Т. Экология. Бишкек.2012	-Өндүрүштөгү жаратылыш көлөмүнүн түшүнүгү. -Казып алуу өнөр жайы. -Энергетика. -Согуш-өнөр комплекси. -Женил өнөр жайы. -Кагаз өнөр жайы.
11	12.11. 13.11.	Биосферанын химиялык булганышынын мониторинги	2	-КоробкинВ. Передельский Л. Экология. 2014 -Кулматов Т. Экология. Бишкек.2012	-Айлана- чөйрөнүн мониторингинин жалпы түшүнүгү. -Мониторингтин түрлөрү. -Биосферадагы булганыч заттардын көлөмүнүн аныктоо усулдары. -Биогеценоздордун мониторинги
12	19.11. 20.11.	Ресурс таануунун принциптери	2	-Коробкин В. Передельский Л. Экология. 2014 -Кулматов Т. Экология. Бишкек.2012	-Экономикалык ресурстар. -Ресурс жана биосфера. -Ресурс жана техносфера. -Ресурс таануунун заманбап тушунуктору.
13	26.11. 27.11.	Биосферанын эсебинен оскон цивилизация	2	-Коробкин В. Передельский Л. Экология. 2014 -Кулматов Т. Экология. Бишкек.2012	-Цивилизациянын осушу. -Экономикалык осуш. -Техносферанын осушу.
14	03.12. 04.12.	Экология жана экономика	2	-Коробкин В. Передельский Л. Экология. 2014.. -Кулматов Т. Экология. Бишкек.2012	-Айлана чойрону рационалдуу пайдалануу. -Негизги экономикалык негиздери. -Экономикалык негиздеринин структурасы.
15	10.12. 11.12.	Жаратылыш пайдалануунун лимиттери, келишимдер жана лицензиялар.	2	-Коробкин В. Передельский Л. Экология. 2014..	-Лицензиялар. -Келишимдер. -Лимиттер.

				-Кулматов Т. Экология. Бишкек.2012	
		Баары	30ч		

Студенттердин өз алдынча иштөөсүнүн графиги

№	жумалар айлар	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Суммы балов
1	Күнүмдүк көзөмөл	20б								20б								40 баллов
2	Тапшыр. мөөнөтү ӨАИ*																	